

РОЗУМІННЯ ЩАСТЯ В ФІЛОСОФІЇ

Запорізька державна інженерна академія, кафедра УСФН

Уявлення про щастя утворюють найдавніший елемент світогляду, є узагальненим розумінням світу і людини, виступають в якості оціночних суджень про життя, критеріїв вибору способу життя. У чому полягає щасливе життя, як його досягти і що необхідно людині, щоб протистояти неминучим в житті нещастям - вічна проблема філософських роздумів і дискусій.

Ідея щастя є не тільки однією з найстаріших в історії етики, але також однією з найбільш плідних етичних і соціальних ідей. Сприятлива доля, везіння - одне з перших понять, близьких щастю. У Стародавній Греції воно найчастіше мало назву «добра доля», в релігійних творах і міфах вживалося під назвою «евдемонія», що дослівно означало долю людини, що знаходиться під захистом добрих богів, тобто вдалу долю. Згодом в працях Аристотеля це слово позначало володіння вищими благами.

Глибоке дослідження на тему щастя зробив Аристотель у своїй праці «Нікомахова етика». Його знання важливо, тому що культура сучасної цивілізації вибудована багато в чому на поняттях, подарованих мислителями Давньої Греції. «Мабуть, майже всі, причому як більшість, так і люди витончені називають вищим благом щастя, а під добробутом і благополуччям мають на увазі те саме, що і під щасливим життям. Але в питанні про те, що є щастя, виникає розбіжність, і більшість дає йому інше визначення, ніж мудреці».

Ніхто, звичайно, не знає точно, що таке щастя, і різні люди розуміють його по-різному. Найбільш поширена точка зору підміняє щастя задоволенням. Задоволення - це імітація щастя.

Багато ототожнюють щастя з повним задоволенням своїх потреб: у них все є, вони багато живуть, їм легко доступні фізичні і духовні задоволення? Є стара давньогрецька легенда, де розповідається, як багатий цар Крез запитав мудреця Солона, чи бачив коли-небудь Солон щасливої людини. На що Солон відповів, що ніколи не бачив і взагалі бачити щасливу людину не можна. «Але ж я перед тобою», - обурився Крез, - «найщасливіший, бо я найбагатший». Але Солон відповів, що про це ще рано судити, так як Крез ще живий. Дійсно, незабаром на Креза напали вороги, розгромили і розграбували його державу і вбили його самого. Греки вважали, що лише смерть надає життю закінченого вигляду. Життя має завершитися, і тоді можна відповісти, чи щаслива людина. А поки воно триває, сказати цього не можна.

Деякі люди пов'язують своє уявлення про щастя з кар'єрою, перш за все з політичної: їм здається, що справжнє щастя - мати владу, керувати іншими людьми, весь час бути на виду, слухати крики схвалення. Але, як показує життя, політичні діячі рідко бувають щасливі - влада швидко розбещує і спустошує людину.

Ні забуття, ні задоволення, ні задоволення всіх потреб, ні влада не приносять, мабуть, справжнього щастя, вони дають лише імітацію щасливого життя, після якої швидко настає пересичення і розчарування. Мудреці вважали, що єдино можливий вид щастя - це життя в злагоді з самим собою, без страху, без марних надій і мрій, в спокійному і ясному баченні проблем і негараздів. Щастя - це внутрішнє умиротворення, коли замість страху і турбот життя наповнено розумінням святості кожної прожитої хвилини, святості і краси навколишнього світу, які відображаються в його душі